

Škof Slomšek, prijatelj otrokom.

Podoba, katero tukaj vidiš, premila slovenska mladina, kaže pokojnega Antona Martina Slomškega škofa labodskega. Slomšek se je poróдил 1800. leta, a umerl 24. septembra 1862 leta, bivši knezoškof labodski v sosednji nam zemlji Štirskeji. Vse svoje dni je bil velik prijatelj ljudskeji učilnici in osobito tebi, slovenska mladina! Uže mladenič je začel delati lepe pesence in pisati krasne pripovedi tebi na pouk in zabavo. A vse to bi ne bilo posebno, ker se še denes rodoljubiva mladina rada poskuša v

slovenskeji pisávi; nekateri v tem tudi napredujejo, ter so kesneje glasoviti pisatelji. A na svetu je tako, da človek v starih letih rad ostavlja knjižno delo mlajšim in krepkejšim močém, posebno tedaj, kadar dobode kako težko službo, katera zahteva od njega, da se jej ves udá. Ali tak nij bil pokojni Anton Slomšek. On, da-si škof, kateremu je v tem imenitnem činu ostajalo malo časa v slovstveno delo, vendar nij odstopil niti za las od svojega prejšnjega trudoljubja v slovstvu. Pisal je tudi uže škof, in to najrajši slo-

venskim otrokom. Največ lepih knjig imate od verlega gospoda Slomška. Vse so v lepem, miloglasnem jeziku. Tu naj v misel vzamem samo „Drobtinice“, katere je začel izdajati 1846. l. ter so potem dolgo versto let zderžema izhajale v njegovem uredovanji. „Drobtinice“ so slovenskemu ljudstvu, osobito slovenskej mladini, toliko ljube, da do malega nij bilo hiže, kder bi ne bili čitali te zlata vredne knjige. Njega sestavki v „Drobtinicah“ so najlepši. Pisal je tudi slovenske učilniške knjige, mej katerimi je še zdaj posebno važna: „Ponovilo potrebnih naukov za nedeljske šole na kmetih“. Zanimljiva je tudi knjiga „Blaže in Nežica v nedeljskej šoli“, katero še zdaj raznokdo rad in vesel čita. Mnogo njega lepih pésneč je v slovenskih berilih, katere čitate vsak dan po učilnicah. Izprelepa je óna v prvem berilu: „Otrok po poti gré, pa iti kam ne vé; veli mu Jezus sam: veš moje dete, kám? Le hodi za menoj!“ Nehčem je vam ponavljati, kajti vem, da jo uže davno znate na izust, kakor sem jo znal in prepeval tudi jaz, ko sem bil še mlad, kakor vi, in jedíno tedanje berilo so mi bili Slomšekovi spisi, katerih nikoli ne pozabim.

Pokojni škof Slomšek je posebno rad potoval po hervatskej zemlji; često je dejal, da se mu zdi v Hervatih, kakor bi bil domá; zato ga tudi Hervatje poštujejo ter se ga še zdaj radi opomínjajo.

Slomšek je res bil vaš največji prijatelj, ljubi otroci! On je delal ves čas svojih dnij na vaš dušni in telesni prid, ter ves narod slovenski uživa zdaj plod njegovega truda. Posnémlji njega trudoljubívost tudi ti, slovenska mladina!

A Ti Slomšek:

Dokler bode naše górnje stalo,
Tvoje bode se imé sijálo!

I. T.

Starost in smert ruske knéginje Olge.

IV.

V 964. leto, kadar je bil knez Svetoslav vzrastel in zmóžal, začel je zbirati voje mnoge in hrabre, ter lahko hoděč, kakor pard (panter), stvoril mnoge vojne. Vozóv za sobój nij vozil a ni kotla, niti mesá nij varil (kuhal), nego tenko je izrezal konjino ali zverino ali govédino ter na ógljiji izpekši jédel; niti šatóra nij imel, kajti podklad (konjsko pokriválo) je pód-se postiljal in sedlo imel za vzglavje. Takšni so bili tudi vsi drugi njega voji. Pred vsako vojno je k sovražnikom poslál, govoreč: „ná-vas hočem iti!“ — Šel je na Oko reko in na Volgo ter našel Vétiče. Rekel je Vétičem: „komu danj dajete?“ Odgovoré mu: „Kozarom po novci od rala (pluga) dajemo.“ V 965. leto ide Svetoslav na Kozare. Slišavši Kozari izidó protivu njemu s knezom svojim Kaganom ter se sestópijo v boj, in odolévši¹⁾ Svetoslav Kozarom vzame grad (mesto) njih Belo vežo. V 967. leto ide Svetoslav na Dúnaj²⁾ na Bolgare, in bivšim se obojím odolí Svetoslav Bolgarom ter vzame gradov osemdeset po Dunaji, in séde kneždè tu v Prejeslavci, jemáje danj od Gerkov. V 968.

¹⁾ Odoléti komu, znači: koga premoči (besiegen).

²⁾ Dúnaj, die Donau; tudi se ta reka slovanski imenuje: Dúnáv m, in Dúnáv n.; oblika: Donava je nemška.